

Børne Blad

Entered at the post-office at Decorah, Iowa, as second class matter.

Nr. 21.

26de mai 1895.

21de aarg.

Stibet „Pilgrim“s brand.

Børneblad

abkommer hver søndag og koster 50 cents for aaret, betalt i forflus. I pakker til en adresse paa oder 5 ekspir. leveres det for 40 cents, og oder 25 ekspir. for 35 cents. Til Norge koster det 60 cents.

Engle og bestillinger, samt alt, hvad der angaar redaktionen, sendes direkte til LUTH. PUB. HOUSE, Decorah, Iowa.

Alt debkommende redaktionen af bladet sendes til Rev. E. Wulfsberg, Decorah, Iowa.

Undervisningsplan for søndagsskolen.

Anden aargang.

Tyvende lesson.

Det ottende bud.

II. Befalingen.

ABC-klassen: Ef. 4, 25: „Uflægger løgn og taler sandhed, hver med sin næste.“

Katekismus-klassen: Samme som ovenfor og 1 Kor. 13, 5. 7: „Kjærligheden tænker ikke ondt, den fordrager alt, tror alt, haaber alt, taaler alt.“

Forklarings-klassen: Samme som ovenfor og Matt. 18, 15-17: „Om din broder synder mod dig, saa gaa hen og irettesæt ham mellem dig og ham alene! Hører han dig, da har du vundet din broder. Men hører han ikke, da tag endnu en eller to med dig, forat enhver sag maa blive stadfæstet efter to eller tre vidners udsagn. Men hører han dem ikke, da sig menigheden det! Men hører han heller ikke menigheden, da skal han være for dig som en hedning og en tolder.“

T i n k .

„Men undskyldte vor næste, mene og tale vel om ham og tage alting i den bedste mening.“

(Jonatan, 1 Sam. 19, 4, Jesus, Luk. 13, 1-5, Luk. 23, 34, Joh. 9, 1-3.)

En romersk keiser vilde fange og dræbe en af borgerne, men denne flygtede til biskop Firmus's hus. Keiserens folk vilde tage ham der og kom og spurgte, hvor han var skjult. „Jeg kan ikke lyde“, sagde biskopen, „men jeg kan heller ikke foraae dette menneske.“ Soldaterne blev brede og truede, men han blev ved sit. Da kaldte keiseren biskopen for sig og sagde: „Jeg ved, at manden er i dit hus; sig nu straks, hvor han er skjult!“ Firmus svarte: „Du faar gjøre med mig, hvad du vil: lyde kan jeg ikke, men manden kan jeg heller ikke forraade.“ Saa-dan trofasthed og sandbruhed behagede den he-

denste keiser saa meget, at han tilgav den fromme biskop og for hans skyld ogsaa den anklagede.

— Luther siger: „Gjør af dine øren en grab og kast den til!“

— Naar nogen nærmede sig Alexander den store med anklager mod andre, plejede han at holde haanden mod det ene øre. „Det“, sagde han, „maa jeg opbevare for den anklagede.“

— Georg Stahl, der døde i aaret 1734 som kongelig livlæge i Berlin, var en særdeles duelig mand i sit fag og derhos en sand menneskeven, som satte sin glæde i at tjene og hjælpe andre. Skjønt han var en fredselvende mand, faldt det dog i hans lod i længere tid at maatte leve i uenighed med sin embedsbroder, livlæge H.; som tilspøiede ham mangen uforstyldt krænkelse. Stahl fandt sig taalmodig deri og tænkte aldrig paa at hevne sig, skjønt han skundom kunde have god anledning dertil. Denne kongelige livlæge H. havde under sin tur en general, som kongen holdt meget af. Den syge døde, og ved hoffet taltes der høit om, at lægen havde behandlet ihgdommen urigtig. Saa snart kongen fik høre herom, lod han lægen føle sin uuaade ved at fratage ham al praktis. Faa dage efterat dette var haendt, blev Stahl kaldt op til bronningen. Efterat have givet ham en kort underretning om sit eget befindende sagde hun: „Kjære Stahl, tag mig det ikke ilde op, at jeg har en høn til Dem, som De maaste vil finde upasende. Jeg har en liden hund, som jeg holder særdeles meget af; den er meget søg. Vil De ikke være saa god at tage Dem af det stakkars dyr?“ „Det vilde jeg hjertelig gjerne have gjort“, svarte Stahl, „der som Deres majestæt ikke havde sagt, at hunden er Deres yndling.“

Kongen var netop tilstede. Stahls svar vakte hans opmærksomhed, og han spurgte: „Hvad kan da det gjøre, Stahl?“ „Jeg ved af erfaring, Deres majestæt“, svarte Stahl, „hvor ulykkelig en læge kan blive, naar en yndling dør, uagtet lægen ikke har nogen skyld deri.“ „Ha, jeg merker nok, at De siger til H. Sig mig i al oprigtighed, har H. ikke taget generalen afdage?“ „Nei, Deres majestæt, H. er en ligesaa dygtig som samvittighedsfuld læge.“ „Hvse staden taler dog derom, som var det en afgjort sag.“ „Staden staar saa ar-geet, Deres majestæt! H. kan have sine fiender. Jeg ved, hvorledes han har behandlet generalen. Jeg vilde have haaret mig ad paa netop samme maade. Generalen vilde uden tvil være død ogsaa under mine hænder, og der vilde være skeet mig en stor uret, hvis jeg derfor havde mistet min praktis.“ „Er det Deres sande menig?“ „Ja, Deres majestæt.“ „Det er muligt, at De har ret. Folk taler jo ofte hen i veiret om ting, de ikke forstaar sig paa. Giv De Dem kun tilfreds, H. skal have sin praktis igjen. Men se nu til, om De kan hjælpe hunden.“

Lessons for the Sunday School.

SECOND YEAR.

Twentieth Lesson.

THE EIGHTH COMMANDMENT.

II. What God therein bids us do.

ABC Class: Eph. 4. 25: "Putting away lying, speak every man truth with his neighbor."

Catechism Class: Same as above and 1 Cor. 13. 5, 7: "Charity thinketh no evil, beareth all things, believeth all things, endureth all things."

Explanation Class: Matt. 18. 15-17: "If thy brother shall trespass against thee, go and tell him his fault between thee and him alone; if he shall hear thee, thou hast gained thy brother. But if he will not hear thee, then take with thee one or two more, that in the mouth of two or three witnesses every word may be established. And if he shall neglect to hear them, tell it unto the church; but if he neglect to hear the church, let him be unto thee as a heathen man and a publican."

SUGGESTIONS.

"But apologize for him, speak well of him, and put the most charitable construction on all his actions."

Dare to be true,—nothing can need a lie; A fault, which needs it most, grows two thereby.

— A woman once said to a minister, "There is no truth in the land, sir! There is no truth in the land." "Then you do not speak the truth, madam," replied the clergyman. "Oh yes, I do," returned she hastily. "Then there is truth in the land," rejoined he as quickly.

— A Chinese proverb runs: "Think of your own faults the first part of the night (when you are awake), and of the faults of others the latter part of the night (when you are asleep)."

— Mrs. Chalmers, the wife of the great Dr. Chalmers, took a very effectual way of preventing the spread of any bad story which might be told to herself. "Is it so?" she would ask. "I'll put my bonnet on directly, and go and ask them, if it is true." Those, to whom she had said this once, would scarcely tell her such a story again, and probably it might make them cautious how they told it to anybody else.

— "If any one speak ill of thee," said Epictetus, "consider whether he hath truth on his side; and if so, reform thyself, that his censures may not affect thee."—When Anaximander was told that the very boys laughed at his sing-

ing, said he, "Ah, then I must learn to sing better."—Plato, being told that he had many enemies who spoke ill of him, said, "It is no matter; I shall live so, that none will believe them." Hearing at another time, that an intimate friend of his had spoken detractingly of him, he said, "I am sure he would not do it, if he had not some reason for it."

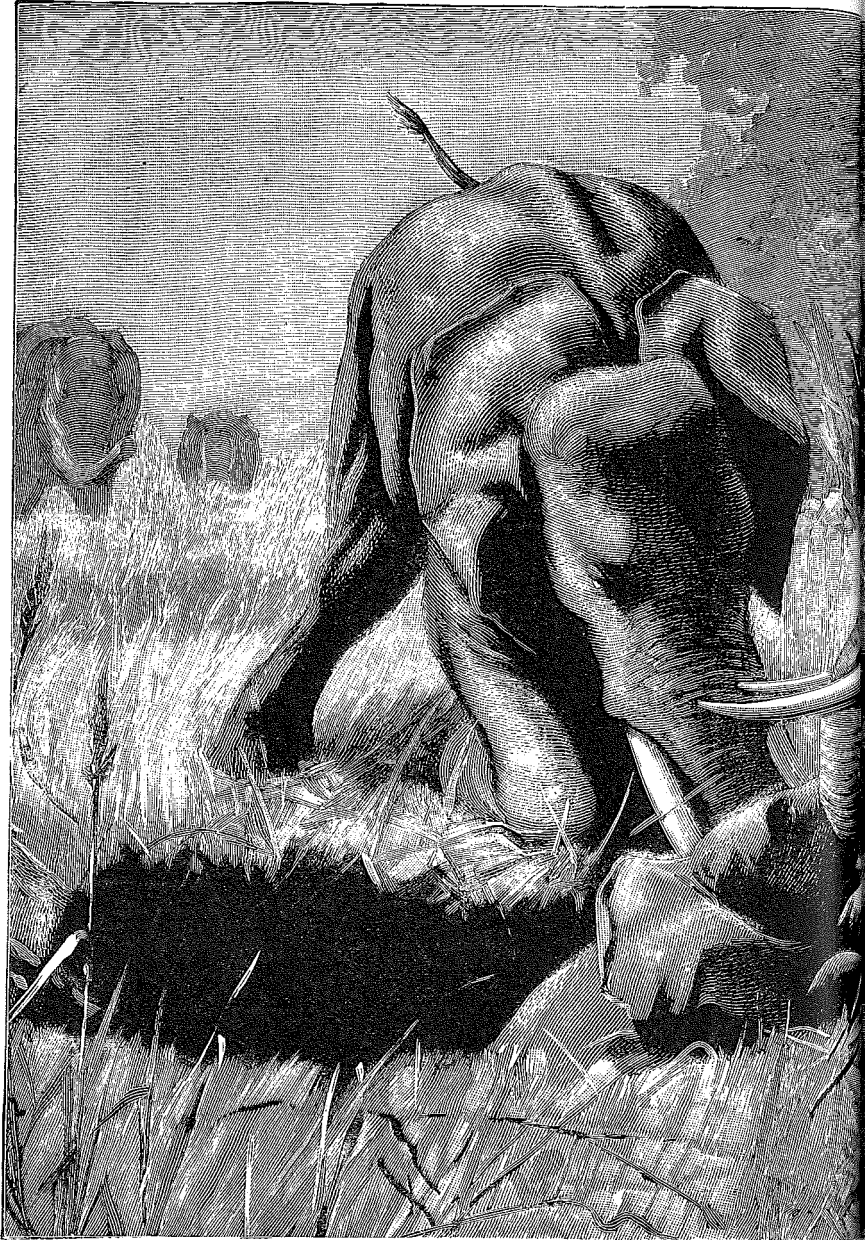
— One of the ancient nobility inscribed over his gate these words:

"They say.—
What do they say?
Let them say!"

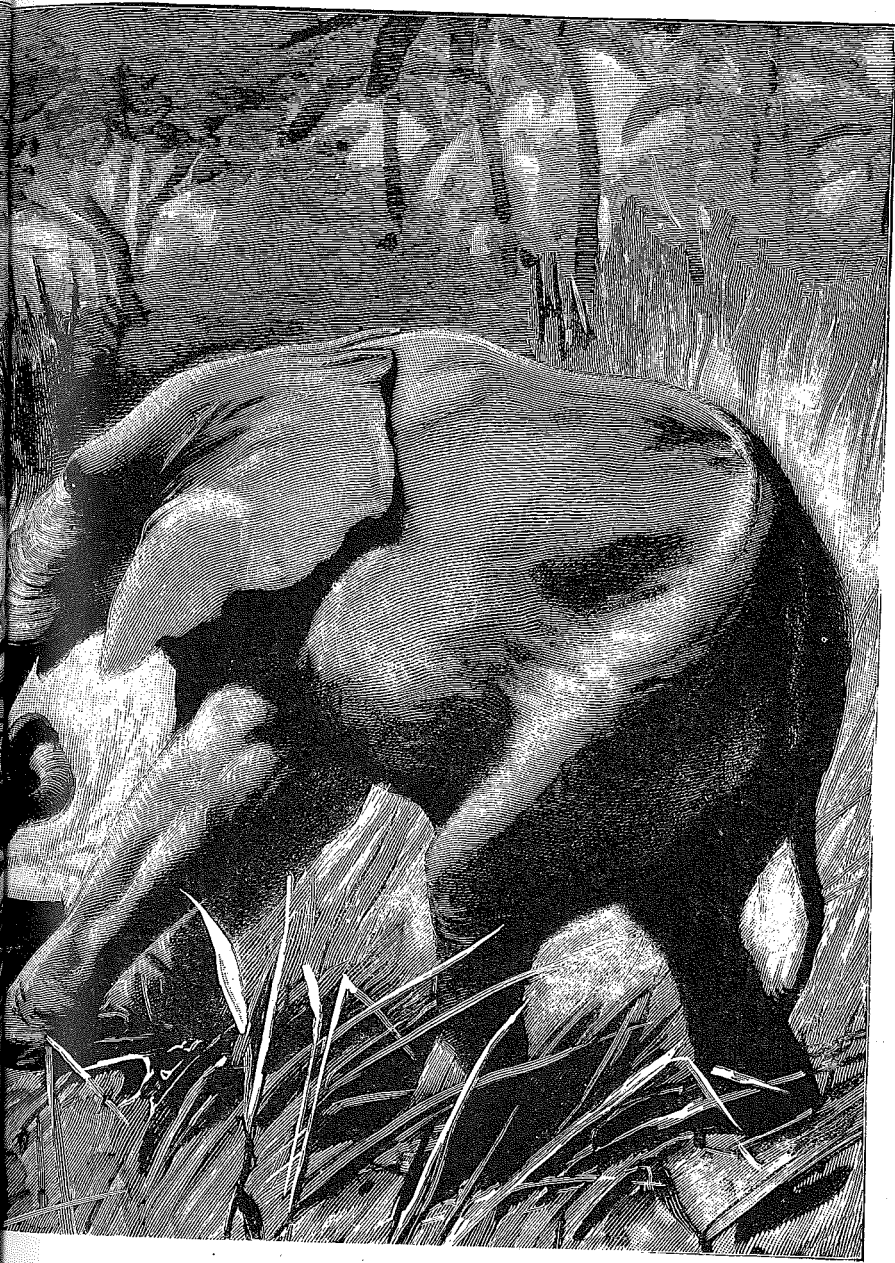
— Lord Bolingbroke was one evening at a large party. Political subjects were talked of, and the conversation finally turned on the famous Duke of Marlborough. Every one had something to say against him, many especially blaming his avarice. Bolingbroke was silent. One of the company inquired, "How is it, that you say nothing? You knew him better than all of us, and could tell us a good deal about him." Bolingbroke replied, "He was so great a man that I have forgotten all his faults."

— There was no virtue that Dr. Arnold, the great teacher, labored more constantly to instil into young men, than the virtue of truthfulness, as being the manliest of virtues, as indeed the very basis of all manliness. When lying was detected, he treated it as a great moral offence; but when a pupil made an assertion, he accepted it with confidence. "If you say so, that is quite enough; of course, I believe your word." By thus trusting and believing them, he educated the young in truthfulness; the boys at length coming to say to one another, "It's a shame to tell Arnold a lie,—he always believes one."

— There is a Persian legend about Jesus which runs thus: One evening, on arriving at a certain city, he saw at the corner of the market some people gathered, looking at an object on the ground; and he drew near to see what it might be. It was a dead dog with a halter round its neck, by which it appeared to have been dragged through the dirt; and a viler, a more abject, a more unclean thing never met the eyes of man. And those who stood by looked on with abhorrence. "Faugh!" said one, stopping his nose, "it pollutes the air." "Look at his torn hide," said another, "one could not even cut a shoe out of it." "And his ears," said a third, "all draggled and bleeding!" "No doubt," said a fourth, "he has been hanged for thieving!" And Jesus heard them, and looking down pityingly on the dead creature, he said, "Pearls are not equal to the whiteness of his teeth!" Then the people turned towards him with amazement, and said among themselves, "Who is this? This must be Jesus of Nazareth, for only he could find something to pity and approve even in a dead dog;" and, being ashamed, they bowed their heads before him, and went each on his way.

Forlæg paa at redde en

elefant fra en faldgrube.

Taterbarnet.

(Fortsættelse.)

er bra folk", sagde han i en hjertelig tone, "behandlingen er ikke vanskelig, og jeg skal tilse hende saa ofte, som det trænges. Nu maa I ikke blive forstrækkede, om hun skulde komme til at tale endel i vildelse. Men lad mig, før jeg gaar, saa vide, hvad det var for nogle slygge gutter, som ved sin dumme streg var skyld i ulykken. Jeg skulde have lyst til at tale et ord alene med dem." Fridoline nævnte gutternes navne, og paa hjemveien var doktoren indom hos dem og lod dem saa smage lidt af sin ridepist; om de slap for at blive meldte for øvrigheden, saa mente han, at de dog ikke aldeles ustraffet skulde kunde øve slige gale streger.

Der var nu ikke tale om at lade den fangne svale flybe; dens vinger var knækkede for lang tid. Først kom flemme dage og nætter, fulde af forvirrede feberdrømme, under hvilke Mirjam raabte høit paa Zaki eller søgte at flygte for Nastas slag. Til andre tider drømte hun, at hun atter var i kamp med hunden, og hun hørtes forstrækket raabe: "Fridoline, jeg er saa glad i dig — red dig!" Kapsel blev rent rørt over slige udbrud og sagde bebvæget: "Hun minder mig om en soldat, som i slaget ved Eylau fik et jabelhug og døde for sin tapteim." Hans første spørgsmaal, naar han kom hjem, var, hvorledes det stod til med den lille taterpige, og da hun begyndte at bedres, blev han aldrig træt af at finde paa de forskjelligste maader, hvorpaa han kunde glæde hende og berede hende smaa overraskelser.

Mirjams saar lægedes forholdsvis hurtig; men derimod kom hun langsomt til kræfter. Hun var bleg og mat og havde vanskelig for uden støtte at gaa blot et par skridt. Skjont fru Helman, doktorens mor, havde sendt hende en varm kjole, frøs hun alligevel bestandig og vilde helst sidde henne ved ovnen. Og dette var den lille taterpige, som var vant til at bo i en vogn eller under aaben himmel! "Hun trænger luft og solskin; det vil virke langt anderledes paa hende end denne kunstige ovnsvarme", sagde doktoren. "Naar vaaren og sommeren kommer tilbage, skal vi nok se, at det bliver anderledes."

Men vinteren var lang og haard, og

mangen gang betragtede husets folk med ængstelse det syge barn og spurgte sig selv: "Vil den lille Mirjam komme til at lebe saa længe som til vaaren?"

Imidlertid havde hun det godt hos de snilde mennesker. Hun hørte ikke andet end kjærlige og venlige ord; alle søgte paa enhver maade at vise hende sin kjærlighed. Hun havde ogsaa tidligere seet mødre, som kjærtegnede sine børn og søiede dem i alt muligt, men hun havde aldrig selv haft nogen, som havde elsket hende og ladet hende føle sin kjærlighed, ingen uden Zaki, og ham havde man revet bort fra hende og derved bragt hende til dobbelt at føle sin ensomhed. Man havde blot sørget saavidt for hende, at hun ikke døde af sult, men det gjorde man ogsaa mod hundene. Nu saa hun sig derimod omgiben af bare venner og sølte sig inderlig lykkelig i bevidstheden om, at hun virkelig var elsket og skattet.

Hvis hendes legemsfvagthed ikke havde været saa stor, vilde det ikke have faldt hende saa let efter det lange frie vandreliv at finde sig i saa stille dage trods al denne kjærlighed; men hun kunde knapt gaa eller staa og tilbragte vinteren i en slags drømmetilstand, i hvilken hun efterhaanden halvt ubevidst vænede sig til de nye mennesker og nye forhold og den helt forandrede levestaaelse.

7de kapitel.

Hvad folk sagde. — Josef. — Mirjam er atter ube.

Det var gaaet som en løbeild gennem landsbyen og blevet et almindeligt samtalemæne, at man hos Kapsels havde taget i huset en liden fillet skabning, med en hel skov af sort haar, som dækkede det halve ansigt, og hvorledes samme lille ting den selvsamme dag var bleven bidt af en hund, men ved doktor Helmans omhyggelige pleie var sluppen fra det med livet. I den første tid havde husets dør næsten ikke et øieblik staaet stille; thi alle konerne i Grünfeld vilde personlig overbevise sig om sandheden af, hvad der blev fortalt. Nogle kom ligesom tilfældig indom, idet de gik forbi; andre gjorde sig et eller andet erende derind for at laane et eller andet, mens atter andre gik mere aabent tilværks.

"Er det sandt, at eders Fridoline er bleven bidt af en rasende hund? Hvad? var det ikke hende? Hvem da? En fremmed?

Hvem er hun? Hvor er hun kommet fra? Naar kom hun i eders hus?"

Mere end engang blev mor Lisbet utaalmodig og søgte at blive de besøgende kvit; men som regel gav hun grei befred om alting. Det var ikke frit for, at hun samtidig følte en vis tilfredsstillelse ved at have oplevet noget, som interesserede alle venner og naboer.

Snart kjendte alle mennesker i Grünfeld hele Mirjams historie, og som rimeligt kan være, var historierne om hende meget delte. Den rige møllerkone, madam Svabæk, der var en kone, som havde adskilligt at sige i landsbyen, rystede meget betænkelig paa hovedet. „Det bliver der ikke noget godt af, kan I være sikre paa“, sagde hun. „Taterne er nogle skrækelige mennesker. Pas paa, at denne jente ikke sætter ild paa huset eller kanske gjør det, som er endnu værre.“

Mor Lisbet blot lo af hendes tale; hun mente, at det stakkars barn var altfor svagt og elendigt til at foretage saadanne galffaber, og saalænge den lille var syg, skulde hun ikke blive kastet paa dør, det kunde møllerkonen forlade sig paa.

Men om der saaledes var onde tunger og mistroiske sjæle blandt konerne i Grünfeld, saa var der ogsaa dem, som sølte den inderligste medlidenhed med den lille taterpige. „Stakkars barn“, sagde madam Sjaps, „hun har hverken far eller mor og har i hele sit liv bare faaet slag og ufjærlig tiltale.“

„Dg tænk sliq levmåade! Tænk om vore børn skulde maatte leve saa usælt“, tilspøiede Kristiane Moser, smedens kone.

„Dg den skrækelige hund, som næsten havde bidt hende ihjel“, udbrød sadelmagerens kone, og saa foldede alle tre i medlidenhed sine hænder og tænkte med taknemmelige hjerter paa, hvor godt deres egne børn dog havde det i sammenligning med et saadant uhykkeligt træ. Dg da Mirjam begyndte at bedres, bragte de hende smaa foræringer, saasom æbler, nødder, eg og fager, og taterbarnet opdagede til sin overraskelse, at rent fremmede mennesker viste hende den inderligste deltagelse, fordi hun var syg og forladt.

Saaledes gik vinteren. Sneen smeltede, og markerne begyndte atter at faa et friskt, grønt skjær. Johan Kapsel havde ikke henvendt sig til nogen af de taterfølgere, som i løbet af vaaren var dragne der gjennem egnen. Svortil kunde det ogsaa have tjent?

Mirjam var altfor svag til at følge med dem. Vilde ikke ogsaa Fridoline komme til at føle sig uhykkelig ved at miste sin veninde? Dg selv havde han vænnet sig saaledes til den lille fremmede, at det vilde være et savn for ham, hvis hun reiste. Hæst vilde han, at hun for altid skulde blive boende hos dem; men han vovede ikke at tale til sin mor derom; thi møllerkonens advarslar havde ikke været ganske uden frugt paa denne. Han lo dog, naar han hørte den barnagtige tale om troldrom og djæblekunster; en gammel krigsmand som han var hæbet over saadant dumt tøv!

Men heller ikke i møllerkonens eget hus var alle af samme mening som hende om taterbarnets farlighed. Hun havde en 13-14-aars gammel søn, en gut med et godt hjertelag, men med hovedet fuldt af allehaande dumme indfald og skøjstrøger; han var stadig i spidsen for landsbyens gutter, naar det gjalt en eller anden streq. Det var ogsaa ham, som havde bundet tornekvisten under halen paa Karo. Han havde ikke ment noget ondt dermed, og dog blev han ved at tænke derpaa gang paa gang aldeles rød i ansigtet af skam over, hvilken feiq rolle han havde spillet ved den anledning. De smerter, som han ved sin opførsel havde bragt den lille taterpige, lod ham ikke faa ro. Han blev fra den tid aldeles en anden gut og faa meget roligere og forstandigere, at hans mor glædede sig høilig derved uden at ane, at den lille hest — saaledes kaldte hun Mirjam — havde noget at gjøre med hendes søns forbedrede opførsel.

Stadig søgte Josef, saa hedte gutten, at finde paa noget, hvormed han kunde glæde Mirjam, og naar han havde noget, som han troede, hun vilde sætte pris paa, bragte han det til mor Lisbet, forat hun igjen skulde give den syge det; paa denne maade fik Mirjam mere end en smuk blomst eller rar sten og meget andet. Til sin sorg kunde Josef ikke selv bringe Mirjam disse gaver, og den syge havde endnu ikke feet ham; men hun modtog altid gaverne med et venligt smil og sendte giberen en taknemmelig hilsen. (Fortsættes.)

Faldgruber for elefanter.

(Med billede.)

Elefanter fanges paa forskjellige maader. I Mellemafrika benytter man sig især af faldgruber. Man fanger her ikke elefanter for at tæmme dem saaledes som f. eks. i Indien, men udelukkende for kjødets og hugtændernes skyld. En elefant bringer de indfødte en umaadelig masse kjød til deres husholdninger, og dens fedt anvendes paa forskjellig maade. Hvilken værdi elefantens tænder har under navn af elfenben er almindelig bekendt.

Ældre elefanter lader sig vanskeligt fange i faldgruber; men dertimod lykkes det ikke saafjelden ligeoverfor yngre dyr. Faldgruberne gjøres som oftest i nærheden af de steder, hvor elefanterne kommer for at drikke, og megen list anvendes for at narre de kloge dyr; saaledes sælber man enten et træ tvært over deres sti eller gjør en mindre grube midt i denne for paa den maade at føre dem i de faldgruber, man har i nærheden. Gruberne er i almindelighed henimod tolv fod lange, tre fod brede og ni fod dybe, dog kan der være ikke lidet forskjel i saa henseende. Gravene er dækkede med grene, tviste og straa.

Naar en elefant falder ned i en saadan faldgrube, er det umuligt for den at komme ud igjen, og naar én falder i, gribes gjerne de andre af vild skræk og styrter til alle kanter, hvorved de let bliver udsatte for andre faldgruber i nærheden. Som man af billedet kan se, er dette dog slet ikke altid tilfældet. Her sees to ældre elefanter at gjøre forsøg paa at hjælpe op en yngre, som er styrtet i en faldgrube.

De ældre elefanter lader sig som ovenfor sagt forholdsvis sjelden narre i saadanne gruber. De nærmer sig sjelden noget drikkested uden at lytte opmærksomt efter, om nogen mistænkelig lyd lader sig høre, og naar de vover langsomt at gaa videre, fører de gjerne sin snabel langs marken foran sig og opdager paa den maade let de skjulte faldgruber; det er derfor især naar større horder af elefanter trænger sig frem, begjærlige efter at slukke sin tørst, at denne fangstmaade bedst lykkes.

Dpl. paa gaader i nr. 19.

Billedgaaden: ROSA.

Den anden gaade: Johan Guttenberg.

Bogstavgaader.

I

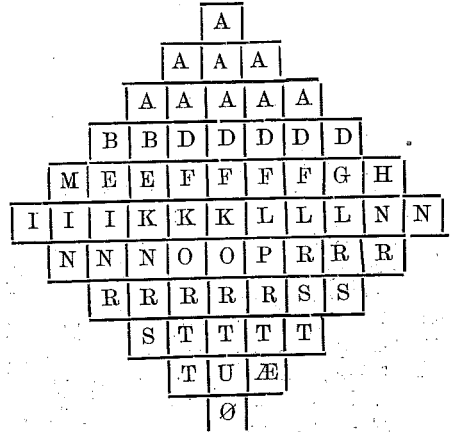
3 13 6 12 13 14 er en by i Italien. 1 10 6 12 bruger vi paa vore skæd r. 2 14 13 og 3 9 14 4 er to guttenavn. 5 9 7 er et metal. 12 2 er en elv i Italien. 5 9 og 8 11 og 7 9 er tre forskjellige tal. 6 4 9 13 3 er en verdensdel 14 13 10 6 er en elv i Sibirien. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 er en europæisk hovedstad.

II

8 6 10 5 er et pigenavn. 4 5 10 findes i dyr og mennesker. 7 8 9 bruser og stummer. 8 4 5 er et dyr. 10 5 4 har fuglene. 2 8 9 8 er en af de ostindiske øer. 2 8 6 er et guttenavn. 7 8 10 1 findes vist paa toppen din. 9 8 8 4 5 10 bruges i krigen 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 er en anden europæisk hovedstad.

Chr. Bjugan.

Diamantgaade.

Bogstaverne i ovenstaaende figur skal ordnes saaledes, at de lodrette og vandrette midlinjer kommer til at lyde ens, og de andre vandrette linjer danner følgende geografiske navne: 1. En dansk ø. 2. En by i Frankrig. 3. En by i Danmark. 4. En by i Sverige. 5. En by i Norge. 6. En by i Tyskland. 7. En by i England. 8. En koloni i Afrika. 9. En engelsk ø.

Jørgen Bjaaland.